

A Pannonia Speleoalpin csoport 1983-évi jelentés

- Csoportunk továbbra is az Ujpalota SE. Természetjáró Szakosztályát képezte és azon belül működött.
- Szakosztályunk célja: túrázás, hegymászás, barlangtúrázás és a kutatás volt nem utolsó sorban.
- Klubnapjainkat tavasszal a XV.kerületi Csokonay Műv.Házban és lakásomon tartottuk./Bp.1148.Martos Flóra u.8./
- 1984 jan.1-től már az Ujpalotai Hartyán közti Általános Iskola Földrajz termében, ahol nagyon szép kőzet és ásványgyűjtemény van több más földrajz tanítási kellékekkel együtt. Ez a helység ideális környezet szakosztályunk gyülekező helyének, mivel bővülő szakosztályunkban a későbbiekben oktatásokat, előadásokat tervezünk.
- Csoportunk létszáma 28 fő volt, és 45 túrát tett, ebből:

Kutatójellegű: 11 túra 55 nap

Hegymászás: 11 túra 23 nap

Túrázás: 35 túra 40 nap

A 46 klubnapot átlagosan 15 fő részvételével tartottuk, + a vendégeink.

Csoport névsor Túrarészvétel szerint

1/ Kardos László szakoszt.vez.	29 túra	36 klubnap
2/ Jákics Ferenc	23 "-"	11 "-"
3/ Kardos Attila csop.vez.H.	22 "-"	11 "-"
4/ Soós Ágnes	19 "-"	11 "-"
5/ Sebes Attila	18 "-"	20 "-"
6/ Soós Márta	17 "-"	10 "-"
7/ Pusztai Péter	14 "-"	8 "-"
8/ Szepesi József	12 "-"	8 "-"
9/ Kocsis János	12 "-"	6 "-"
10/ Gazdag Tibor	12 "-"	4 "-"/katona/
11/ Hufnágel András	11 "-"	11 "-"
12/ Tóth Zsuzsa	11 "-"	6 "-"

13/ Kovács Zoltán	10 túra	9 klubnap
14/ Sági Péter	10 -"-	5 -"-/katona/
15/ Kertész László	8 -"-	2 -"-
16/ Kertész János	5 -"-	10 -"-
17/ Schalk Endre	5 -"-	6 -"-
18/ Pataki Erika	3 -"-	7 -"-
19/ Orosz Ildikó	3 -"-	6 -"-
20/ Márton Csilla	3 -"-	5 -"-
21/ Bátor Endre	3 -"-	4 -"-
22/ Király Márta	3 -"-	3 -"-
23/ Urbánszky Ferenc	2 -"-	7 -"-

Évvégén a következő tagoktól vált meg a csoport:

Cseh Péter, Gáspár László, Szórád Attila, Pitzer Ferenc,
Kulcsár Pál, Szabó Gyula.

- A továbbiakban az 1983 -as év munkatervi tematikája szerint haladva az alábbiakat közöljük kicsit mozgalmes évünkről, mely ugyan sok feladatot adott, de a mérleg másik serpenyője sem maradt üres, hiszen kutatásaink és tapasztalatot gyűjtő utazásaink ezt bőven szintbe hozzák. De nem mi vagyunk arra hivatottak, hogy ezt megállapítsuk.

- Jelentésünk ezúttal nem lesz hosszú, diszes, mivel időnk és anyagi lehetőségeink erre már nem futotta. Így lényegretörően csak jelentésünk szerkezetét tudjuk leadni.

Tehát az 1983-as év tematikáját tekintve:

1/- A Francia kapcsolatot tovább sikerült mélyíteni.

1983 szept.10-30 között újból Franciaországban jártunk, a Nemzetközi Barlangi Mentő gyakorlason./Erről részletes jelentés-Kardos Attila/

- 83.okt. Aggteleken vendégül láttuk a Francia Barlangász Iskola Igazgatóját Pierre Rias-t, aki a Mentőszolgálatuk vezetője is. A Nemzetközi Barlangász Szövetség oktatási osztály elnökét Jean-Claude Frachon-t és a Francia Barlangász Szövetség képviselőjében Robert Durand-t.

- Az 1982-es Francia Technikai Találkozó anyagát előadásban az MKBT-ben és a VITUKI -ban, írásban pedig a "Karszt és Barlang"-ban publikáltuk.

2/ - A Kálmán réten módszeres tudományos jellegű feltárást végeztünk./Részletes beszámoló:Kardos László/

3/- Csoportunk ebben az évben főleg az Alba Regia csoporttal működött együtt. Ők főként a Pannónia Kupára utaztak el hozzánk, amit 83. első felében alapítottunk. Ez egy barlangi társvezető gyakorlatot tesz lehetővé, ahol nem az idő a lényeg, hanem a minőségi tudás, elsősegélynyújtás/elméleti, gyakorlati/, tájékozódás, helyes döntés a lényeg, amit minden barlangásznak tudnia kéne, hogy társát segítse, ha azt baleset érné. Ezt a ténykedést feltétlen jóindulatú szükséges kezdeményezésnek találjuk, amit minden barlangász barátunknak ajánlunk.

Sajnos csak az Alba Regia csoport tagjai vették ezt komolyan. Ezt a gyakorlatot ^(84. évi) Ők fogják rendezni, mi bizunk abban, hogy erre többen eljönnek, érdeklődve a téma iránt, hisz ez minányiunknak fontos!

4/- Külföldi utat Trieszt-be is terveztünk, de ez a Franciaországi utazás miatt csak egy átmeneti állomás volt, ahol ugyancsak sok jó barátot találtunk, akik nagy örömmel vettek részt az Aggteleki rendezvényen.

5/- A Magyar Barlangi Mentő Konferencián csak részben tudtuk magunkat képviselni, mivel akkor érkeztünk haza Franciaországból francia barátainkkal együtt, és így időnket Velük kellett töltenünk.

Beszámoló a Kálmán-réti zsomboly kutatásáról

/Kardos László/

Kutatási időrend

1/ 1981 X.18. A Pannónia megtalálja a barlangot	3 fő	3 nap
2/ 1982 VII.9. Kútengedély-Kútkezdnet	13 fő	3 nap
3/ 1983 III.15. Első expedíció. Eng.intézés	3 fő	2 nap
4/ 1983 IV.1-10. I. expedíció, mélyítés	26 fő	10 nap
5/ 1983 VI.20-VII.20. II. expedíció, feltárás	20 fő	30 nap
6/ 1983 IX.5. III. expedíció, mérések	13 fő	3 nap
7/ 1983 XII.31. IV. expedíció, mintavétel	6 fő	4 nap
	<u>Összesen:</u>	84 fő 55 nap

Kutatás részletei

Expedícióinkat főleg a zsombolyra koncentráltuk, s csak a szabad műszakokat használtuk fel a terep bejárásra.

Igy több kisebb barlangot is felfedeztünk a környéken, melyek azonosításuk után lesznek publikálva, valószínűleg a 84-es évi jelentésben.

Táborainkat minden esetben a hivatalos engedélyek beszerzése után telepítettük, melyet már Budapesten megszereztünk.

Minden esetben a kutatási tervhez igazodtunk. Ezenkívül minden akción a felelősöknek/kutatás vezető, táborvezető, technikai vezető/ írásban volt lefektetve feladata és kötelessége.

- hogy miért felelős?-ezt most nem közlöm, de a kutatás vezető tanfolyamon igyekszem erről beszámolni. Ajánlom ennek meghallgatását minden kutatótársamnak.

Kálmán-rét igen messze van minden civilizált településtől, így fontos volt a jó organizáció/viz, élelem, orvos stb./

I. EXPEDÍCIÓ

- Drótkötélpálya kiépítés
- Kiemelés
- Emberi csontokat találtunk! /Az egri rendőrség vizsgálatában van, eredmény később várható./

II. EXPEDICIÓ

Egy hónapos kitartó ásás után belyukadtunk. Találtunk egy 13-15 m-es termet, mintegy 4000 cseppkővel, cseppkőlefolyással, és nagyon sok állati csonttal.

A feltárásnál Papp László is jelen volt, ki egykori segítője volt Vértés Lászlónak, és Dr. Jánosi Dénesnek aki egyébként a környék geológusa. Ő irányítja a Kőbánya megnyitását és neki köszönhetjük az erdei kisvasutat.

A termet Schönviszky Lászlóról neveztük el.

A kiásott állati csontmaradványokat a Nemzeti Múzeumban Dr. Vörös István vizsgálja.

III. EXPEDICIÓ

Beindítottunk csepegés mérést, klimamérést. Leletmentést is végeztünk, azaz lefotóztunk minden olyan dolgot ami eredeti állapotában volt, Szenté István vezetésével.

Amit feltétlen szükséges volt, beszállítottunk Dr. Kordos Lászlónak, ill. Dr. Jánosi Dénesnek, akik az első negyedévben velünk tartanak a további feltárásban.

IV. EXPEDICIÓ

Adatmérések, Hufi átjáró szélesítése, hogy az kényelmesen járható legyen. Szilveszterezés.

Tudományos Kutatási terv

- 1/ - Hőmérséklet mérés/kinnt, bennt/
Számítógépes kiértékelés/Bátori Endre-ELTE/
- 2/ - Csapadékmérés- Meteorológiai Intézettel egyeztetve
- 3/ - Csepegés mérés /Schalk Endre/
- 4/ - Vizminta elemzés /Maucha László-VITUKI/
- 5/ - Talajminta elemzés /Kraus Sándor-VITUKI/
- 6/ - Csont leletek: - Egri Rendőrség
Dr. Kordos László/MÁFI/
Dr. Jánosi Dénes/Nemzeti Múzeum/
Dr. Vörös István/Nemzeti Múzeum/
Dr. Topál György/Tud. Múzeum/

- 7/ - Iszapolás
- 8/ - CaCO_3 tartalom ELTE labor
- 9/ - Szemcsenagyság vizsg.
- 10/- 0,06 feletti frakció
- 11/- mikroszkópi vizsg. /Ásványtan/ Szente István
- 12/- Kőzettan
- 13/- 1^mm -es szitén /Őslénytán/ Dr.Jánosi Dénes

A továbbiakban egy új vizsgálaton fáradozunk Szente Istvánnal
Cseppkőkormeghatározás , melynek lényege: A cseppkő hosszmeteszete
 -es kifordítása koordináta rendszerbe, ez minden esetben egy
 görbe.

- majd a környék fái dendró kronológiai koordináta rendszerbe
- utolsó 100 év csapadék diagrammja /hazai/
- utolsó 400 év csapadék diagrammja /külföldi/ Ezek összevetése
 és kiértékelése.

Ezek a vizsgálatok hosszadalmasak, kivárásukhoz idő kell.

Mihelyst valami érdekes eredmény lesz, úgy jelentkezem a hi-
 rekkal.

Valószínű azonban, hogy a 84-es évi jelentésünkben lesz benne,
 egyéb más vizsgálatokkal együtt, melyeket szándékozunk beindítani,
 és azok kiértékelésével együtt igen érdekes adatsor áll rendelkezésre barlangunkról.

Ezzel úgy érzem kutatásaink lényegéről beszámoltam. Remélem a
 jövő évi jelentésben már egy teljes anyaggal szolgálhatunk,
 addig pedig a lehetőségekhez képest az MKBT és a felettes szerveink erkölcsi és amennyiben lehet anyagi támogatását kérnénk.

Öszinte tisztelettel

Kardos László

Budapest, 1984. január 23.

Melléklet: 1 db. Kiterített hosszszelvény
 1 db. Alaprajzi térkép

KALMÁN-RÉTI-ZSOMBOLY

KITERITETT HOSSZ METSZET

- EREDETI SZINT

- 1981. X. 18.-20.

- 1982. VII. 9-11.

- 1983. IV. 1-10. I. EXPEDÍCIÓ

- 1983. VI. 20. VII. 20. II EXP.

- 1983. VIII. 7. III EXP.

- 1983-84 XII. IV EXP.

CSONTLELETEK

- 1 Dr. KORDOS LÁSZLÓ
- 2 EGRİ RENDŐRSÉG
- 3 DR. JANKOSI DÉNES
- 4
- 5
- 6 Dr. VÖRÖS ISTVÁN
- 7 BÖLÉNY
- 8 FAUNA
- 9 KOR
- 10 KLIMA

MÉRŐ

- ① ③
- ⑥ ⑦ ⑧

TALAJMINTA

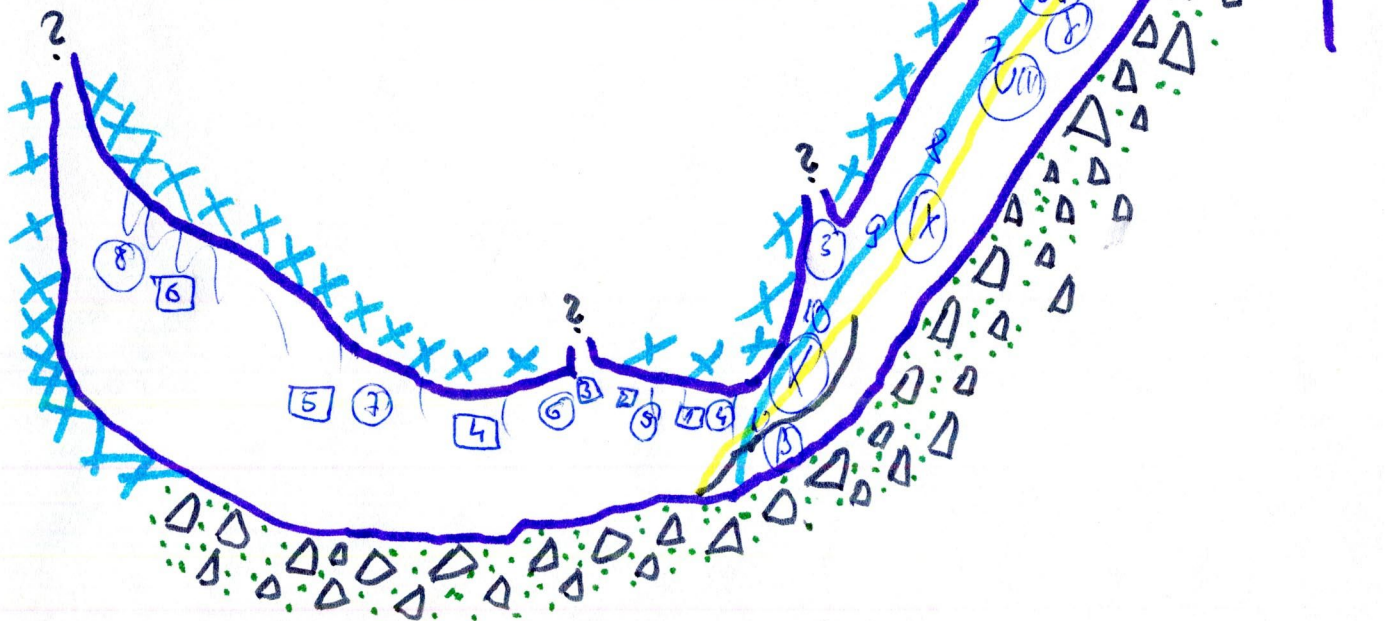
- ① VITUKI
- ② KRAUS SAMOR
- ③
- ④
- ⑤
- ⑥ MAFI
- ⑦ Dr. KORDOS LÁSZLÓ
- ⑧
- ⑨
- ⑩

AGYAG

- ⊙ ELTE
- ⊕ - II -
- ⊖ - II -
- ⊗ SZENTAI

UIZMINTA CSEPPEGÉS MÉRÉS

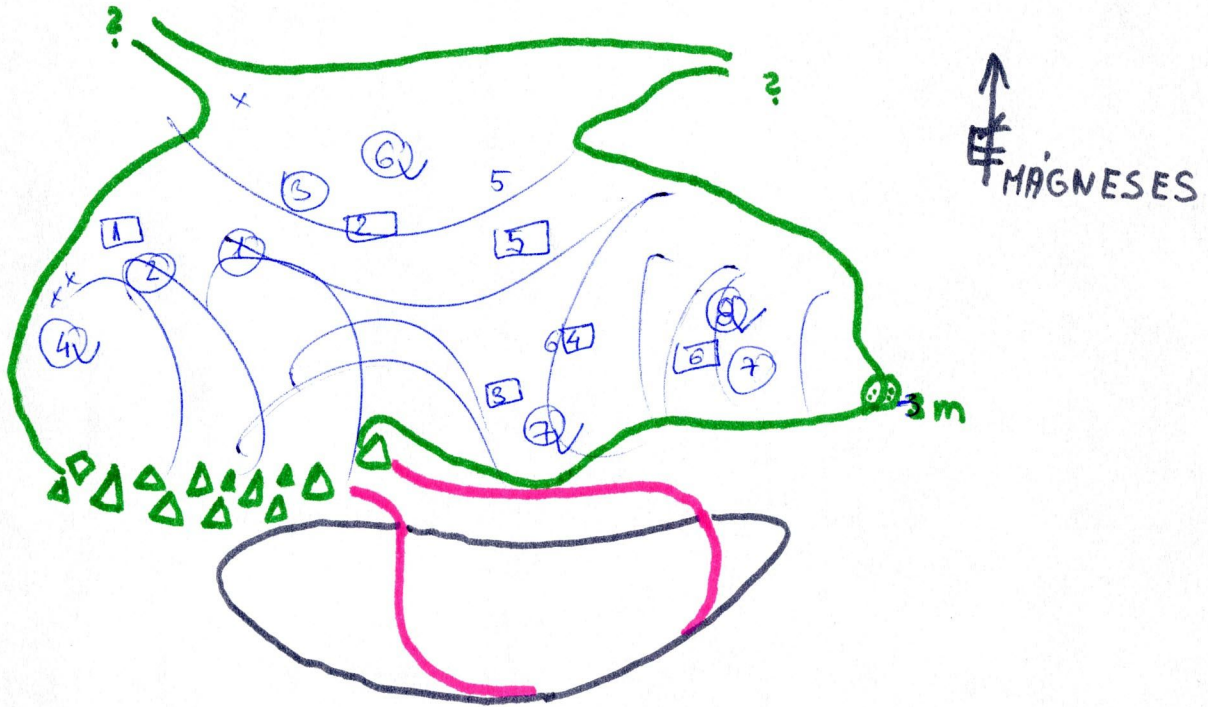
- 1 2 3 4 5 6

Juhász
ATILA

KÁL MÁN - RÉTI - ZSOMBOLY

ALAPRAJZI TÉRKÉP VÁZLAT

- BEJÁRAT
- AKNA ALJA.
- TEREM ALAPRAJZA

- ① EMLŐS
- ② BÖLÉNY
- ③ LAPOCKA, CSEPPKÖ
- ④ EMDERI KOPONYA
- 5 CSEPPKÖVESÜT.
- 6 BÖLÉNY
- ⑦ 20cm cseppkő

○ FELSZEDVE

x KUTATVA

MÖMÉRŐK

VÍZMINTA

Kál Mán
A9LA

A Franciaországi Barlangi Mentős Nemzetközi Gyakorlás

/ Kardos Attila beszámolója/

Az 1981 évi FFS látogatás után és az 1982 éves EFS Technikai Találkozó után csoportunkat 1983-ban is meghívták a CNS nemzetközi barlangi mentős programjára.

A résztvevő országok: Spanyol, Tunézia, NDK, NSZK, Lengyel, Belgium, Svájc, Jugoszlávia, Anglia, Írország, Olasz, Magyar, Francia.

A cél: A barlangi mentés gyakorlása, a problémák feltárása, orvoslása.

Ezt a franciák egy szisztematikusan összeállított programmal nagyon jól megoldották. Az alapoktól, ami ez esetben a technikai mászás a tavaly tárgyalt ausztrál frog technikát alkalmazva eljutottunk egy úgynevezett nagy gyakorlás után egy nyitott kérdésig, hogy csináljuk, hogy jobb legyen?

Ugyanis a gyakorlat eredménye negatív lett: egy 300m-es zombolyból emeltünk ki egy gerincsérültet, infúzió, speciális ágy, orvosi utasítások és figyelem mellett is a sérült az orvosok szerint nem bírta ki a mentést, meghalt.

Ezek után mindenki úgy érezte, van még mit tenni, még most kezdődik el minden el ezen a téren.

Részletes beszámoló a Karszt és Barlang című újságban, előadásokon.

útvonalat jár be, vagy ha elsőként jut el egy barlangba. A nagyobb barlangokról térkép készült, leírták az útvonalakat, és nehézségi fokok szerint rangsorolták őket.

A beszélgetés a barlang bejáratától száz méternyire lévő táborhelyen folytatódik. Egy matuzsálemi korú Trabant körül sátrak, arrább tűzrakóhely. Az asztalon mosó- és mosogatószerek, liszt, tojás, olaj, konzervek — egy kifeszített sátorlap védi őket az esőtől. A leves és a főzelékkonzerv után desszertnek a lányok éppen piszkótát sütnek. A vizet tartályban hordják fel. Két-három naponként mennek le Szilvásváradra utánpótlásért és a postájukért. A tábort a bükk-i nemzeti park területén ütötték fel, így kérelmüket fokozottabban ellenőrizték. Jóváhagyta az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal, a Kőjál és az erdőszet is.

Miközben a fiúk leveszik a védőruhát (mintegy tízezer forint értékű felszerelést öltönek magukra), sorolják, hogy mi tartozik a túrára induló barlangász kellékei közé. Először is meleg öltözet, mert a föld alatt még nyáron is hideg a levegő. A vállalkozás jellegétől függően elektromos vagy karbidlámpát visznek magukkal, az utóbbi élettartama szinte korlátlan. Mivel a kezére is szüksége van a barlangásznak, a lámpát a sisakra erősíti. A víz, a nedvesség ellen overall és gumicsizma véd. Elengedhetetlen az elsősegélycsomag, hosszabb föld alatti tartózkodásra a hálószák. Kötél és mászófelszerelés nélkül nem boldogul a barlangász. És ha még bírja, a csomagba teszi a fényképezőgépet is. A mai feltárásokhoz az útvezető ugyanúgy hozzátartozik, mint a esőkány és a lapát.

— A franciaországi barlangok az igaziak — lelkesedik Kardos László. — Amikor először jártam ott, azt mondtam, nem is vagyok barlangász. A szintkülönbség gyakran meghaladja az ezer métert, míg a hazai legna-

gyobb barlangokban csak 200—250 méter,...

— Én csak ezt a Kálmán-rétit látom — vetem közbe —, de így is azt hiszem, hogy a barlang veszélyes üzem.

Rázzák a fejüket:

— Vannak bizonyos szabályok, amelyeket be kell tartani, és akkor nem lehet baj. Eddig akárhány baleset történt, megbizonyosodott, hogy valamilyen mulasztás volt az okozója. Még akkor is, ha felhőszakadás után víz zárta el a járatokat — ilyenkor ugyanis a felszínen lévőknél értesíteniük kell a társakat. A barlangásznak kötelessége felmérni a képességeit. Törvény, hogy erején felül nem vállalhat, jelentse be, ha elfáradt; akkor még megpihenhet, visszafordulhat, de később, kimerülten, a többieket is veszélybe sodorhatja.

Egyelőre vitatkoznak arról, hogy lezárják-e a feltárt barlangokat. Kardosék ezt feleslegesnek tartják, mondván: inkább közös erőfeszítéssel kellene megóvni őket. Csatlakoztak a barlangi mentőszolgálat tisztasági akciójához, részt vettek a barlangok takarításában. Az eldobált konzervdobozokat, zacskókat, a főlegessé vált karbid elszórását nem foghatják a turistákra, mert ilyen helyekre csak barlangász jut el.

Pontosan nem lehet tudni, hogy hány igazi barlangászunk van, mivel több szervezet tömöríti őket. A legtöbben ismerik egymást — és egymás eredményeit, kutatási területeit is. Úgy becsülik: számuk 600—700-ra tehető.

A Kálmán-réti csoport reménykedik. Minden egyes vödör föld felszínre küldésekor arra számítanak, hogy az lesz az utolsó, és feltűnik a barlang folytatása. Azt mondják, ahol a barlangász kutat, ott mindig huzatot érez...

Lépesfalvi Zoltán
Fotók: Hábik Csaba

